

Fra Krig og Fred

Dansk Militærhistorisk Kommissions Tidsskrift
Nummer 2014/2

Artikel:

Krig i Afghanistan gennem fire årtier: En analyse af udviklingen i historieskrivningen

Forfatter:

David Vestenskov ©
Forsvarsakademiet

Søgeord:

Afghanistan; Sovjetunionen; USA; Operation Enduring Freedom.

Resumé:

Denne artikel giver en historiografisk oversigt dækkende krigene i Afghanistan. Den er begrænset til perioden 1979-2014, hvor især den amerikanske interesse i landet har præget historieskrivningen. Denne er som altid præget af sin samtid, og artiklen er skrevet med henblik på at danne en historiografisk ramme om fire årtiers forskellige konflikter og krige i landet.

Krig i Afghanistan gennem fire årtier: En analyse af udviklingen i historieskrivningen

I mere end et årti har dansk og international sikkerhedspolitik haft øjnene rettet mod det etnisk og politisk fragmenterede land i Centralasien, og engagementet i Afghanistan har på mange måder været skelsættende for dansk militærhistorie. Landet har gennem de seneste fire årtier befundet sig i en permanent krigstilstand, og for at forstå den sikkerhedspolitiske situation i landet er kendskab til dets historie en absolut nødvendighed.

Denne artikel giver en historiografisk oversigt, der dog er begrænset til perioden 1979-2014, hvor især den amerikanske interesse i landet har præget historieskrivningen. Denne er som altid præget af sin samtid, og følgende artikel er skrevet med henblik på at danne en historiografisk ramme om fire årtiers forskellige konflikter og krige i et land, hvor reel politisk enhed og stabilitet fortsat synes at forblive en utopisk drøm. Arbejdet med historiografien kan bedst beskrives som at grave i en stor myreture. Hvert spadestik afføder lange rækker af nye kilder, nye perspektiver og dermed også nye historiografiske bidrag. Det er selvsagt ikke muligt at inddrage alt materiale, og artiklen skal i høj grad læses som en guide eller et startpunkt for historikere eller historisk interesserede, som ønsker at erhverve sig et første overblik. Størstedelen af den omtalte litteratur har vestlige forfattere, og hermed vinkles historiografien i en vestlig optik, hvilket læseren skal have for øje.

Krigene i Afghanistan fra 1979 til 2014 er i groft forenkede hovedtræk historien om kampen mellem centrale moderniseringskræfter og lokalt forankrede religiøse grupper – mujahedin¹-bevægelser, hvor begge normalt har fået støtte udefra. Vesten startede med godt et årtis støtte til radikale mujahedin-grupper, og efter et årti med manglende interesse i landet skiftede støtten i 2001-02 til centralmagten, hvor mujahedin-grupperne – nu under den forenkede fællesbetegnelse Taleban – blev fjenden.

Artiklen er inddelt i tre perioder. Da det historiografiske hovedformål med artiklen er at fremlægge litteraturen under det internationale engagement i Af-

1 Den Store Danske Encyklopædi: *mujahid*, person, der udøver jihad. I den muslimske verdens kamp mod den europæiske kolonialisme blev ordet ofte brugt som betegnelse for dem, der var aktive i den nationale frihedskamp.

ghanistan efter 2001, afspejles dette i inddelingen. Perioden før 11. september 2011 samt de historiske oversigtsværker er samlet i ét afsnit alene ud fra denne betragtning.

Perioden derefter er opdelt i to, hvor den første dækker reaktionen på 11. september, *Operation Enduring Freedom* og det demokratiske projekt indtil 2006, medens den anden dækker udviklingen derefter med oprørsbekæmpelse, stabilitetsindsats og tilbagetrækningsforløb som omdrejningspunkter.

Den umiddelbare militære succes i 2001-02 blev afløst af et optimistisk demokratisk projekt, hvor uddannelse, kvinders rettigheder og bekæmpelse af narkotikaproduktion var centrale mål for succes. Det viste sig hurtigt som en urealistisk utopi,² hvilket ifølge den sparsomme danske litteratur på området skyldtes et manglende kendskab til både fjenden og alliancepartnerne.³ Efter 2006 blev især oprørsbekæmpelse og stabilitet gjort til nøgleord i forbindelse med legitimeringen af USA's og NATO's voksende tilstedeværelse i landet, og allerede nu måtte de tidligere optimistiske målsætninger gives en mere beskedne rolle. I løbet af den tredje periode når man til en forståelse af dels det uholdbare i at forenkle Afghanistans yderst komplekse situation, dels at sikkerheden i landet ikke udelukkende kan skabes eksternt. Den nye strategi lagde derfor stor vægt på afghansk autonomi, hvilket betød, at sikkerheden i landet overdrages endeligt til afghanerne ved udgangen af 2014.⁴

De her nævnte værker giver kun første billede af de forskellige dele og tendenser i litteraturen, som er blevet blotlagt ved forfatterens spadestik i myretuen. Artiklen afsluttes med en forfatterliste med en ganske kort beskrivelse af nogle af de væsentlige forfatteres baggrund og af deres hovedargumenter og tendens.

Historie, årene før 11. september 2001 og oversigtsværker

Angelo Rasanayagams *Afghanistan: A Modern History* fra 2005⁵ er koncentreret om begivenhedshistorie. Han ser den afghanske befolkning som en fragmenteret masse. Landets historie tolkes ud fra en koldkrigsdiskurs, hvor det totalitære kommunistiske styre over en tiårig periode distancerede sig fra de traditionelle værdier ved at skabe et elitært opbygget samfund.

2 Mikkel Vedby Rasmussen, *Den gode krig? Danmark i Afghanistan 2006-2010* (København 2011), p. 149; Thomas Hylland Eriksen, *Bag fjendebilledet: Islam og verden efter den 11. September* (København 2002).

3 Peter Dahl Thruelsen, *Nationsbygning i Afghanistan, trusler og udfordringer* (København 2006), p. 58; Nagieb Khaja, *Historien der ikke bliver fortalt, om krigen i Afghanistan* (København, 2011), p. 355; Jens Ringmose m.fl., *The Anatomy of Counterinsurgency Warfare*. (København 2008).

4 Charles Kupchan, *How Enemies Become Friends: The Sources of Stable Peace* (Princeton: Princeton University Press, 2010).

5 Angelo Rasanayagam, *Afghanistan, a Modern History, Monarchy, Despotism or Democracy?, the Problems of Governance in the Muslim Tradition*, New ed. (London 2005), p. 311.

I antologien *Fundamentalism Reborn?*, der er redigeret af William Maley,⁶ tegner sammensætningen af emner et billede af, at ydre faktorer har formet den afghanske historie, og forfatternes forskellige nationaliteter bevirker til, at vinklingen ikke er ensidig. Maleys værk anlægger en teoretisk vinkel på islamismens fremstød i Afghanistan via en analyse af de ydre faktoreres indvirkning på udviklingen af den talebanske ideologi. Da antologien udkom i 1998, har terroraktionen 11. september og den efterfølgende invasion af Afghanistan ikke påvirket fremstillingen, hvilket giver et mere nøgternt billede af bevægelsen uden en konkluderende kontrolmekanisme, der af åbenlyse årsager har præget historieskrivningen efter 2001. Værket tolker den talebanske fundamentalisme ud fra en magtpolitisk diskurs, hvor de politiske omstændigheder er omdrejningspunktet, og fundamentalismen anskues som et produkt af udenlandske aktørers intervention og indenrigspolitiske magtkampe.

Mohammad Yousaf's *The Bear Trap* bidrager med en ikke-vestlig vinkel. Gennem hans baggrund som chef for den pakistanske efterretningstjenestes, *Inter-Services Intelligence* (ISI), Afghanistan-afdeling fra 1983 til 1987 belyses efterretningssamarbejdet fra et pakistansk synspunkt. Yousaf's erindringer beskriver først og fremmest en række af de problemer, der fulgte med rollen som distributør for de omfattende midler, der blev stillet til rådighed fra amerikansk og saudisk side. Hans gode forhold til CIA-chefen William Casey påpeges flere gange, og den fælles kommunistiske fjende var med til at forene de ellers vidt forskellige efterretningstjenesters målsætninger. Værket tegner yderligere et billede af et Pakistan, der ligesom USA førte en realismeorienteret politik, som overordnet havde til hensigt at sikre en pakistansk nøglerolle i regionen. Dette blev sikret gennem et arbejde mod et mere islamistisk Afghanistan, samtidig med at positionen i forhold til Indien blev styrket.⁷

Den komplekse og på mange måder kyniske alliance mellem USA og Pakistan er central for at forstå krigene i Afghanistan. En række forskere søgte efter 9/11 at kortlægge den historiske nemesis, som indhentede USA i 2001, da tidligere "venner" blev fjender. En af disse er den pakistanske forsker A.Z. Hilali og bogen *US-Pakistan Relationship. Soviet Invasion of Afghanistan* fra 2005. Det pakistanske samarbejde med USA problematiseres af Hilali, der argumenterer for, at stormagten udnyttede den svage pakistanske økonomi og behovet for en kapitalindsprøjtning i militæret for at kunne modstå presset fra arvefjenden Indien.⁸

6 William Maley, *Fundamentalism Reborn?, Afghanistan and the Taliban*, 3rd ed. (London 2001), p. 253.

7 Der er dog en amerikansk medforfatter, Mark Adkin. Bogens indhold bærer imidlertid entydigt præg af, hvorledes den sovjetiske intervention i Afghanistan blev anskuet fra pakistansk side. Mohammad Yousaf, *The Bear Trap, Afghanistan's Untold Story*, 1st ed. (Lahore 1992).

8 A. Z. Hilali, *US-Pakistan Relationship, Soviet Invasion of Afghanistan* (Aldershot: Ashgate, 2005), p. 304; yderligere læsning om det komplekse forhold mellem Pakistan og USA se: Yunas Samad, *The Pakistan-US Conundrum : Jihadists, the Military and the People : The Struggle for Control* (New York: Columbia University Press, 2011).

Ghost wars af Steve Coll forsøger at kortlægge de historiske begivenheder, der gennem to årtier ledte op til 9/11. Selvom Coll indledningsvis søger at tage afstand fra en dømmende position, er den gennemgående tese, at den amerikanske udenrigspolitik gennem CIA's Afghanistan-program selv støbte kuglerne til terrangrebet.⁹

Den sovjetiske udenrigspolitik i Afghanistan 1979-89 er et væsentligt element i den historiske forståelse af Afghanistans sikkerhedspolitiske udvikling frem til i dag, og mest fremtrædende er værkerne *Afgantsy* fra 2011 og *The Great Gamble. The Soviet War in Afghanistan* fra 2010 af henholdsvis Rodric Braithwaite og Gregory Feifer. Hvor Feifer i høj grad anskuer interventionsbeslutningen i 1979 som en logisk konsekvens af den forudgående beslutningsproces i Moskva, lægger Braithwaite i højere grad vægt på, at beslutningen var et udtryk for manglende alternativer. Værkerne er baseret på nye tilgængelige kilder fra de russiske arkiver, hvilket styrker deres argumentation i forhold til tidligere værker, der har manglet dette kildegrundlag.¹⁰

Den sovjetiske tilbagetrækning i 1989 efterfulgtes af tre års fortsat kommunistisk ledelse af landet, men med en højere grad af pragmatisme og decentralisering i forhold til tiden under den sovjetiske intervention. Et af de mindre intensivt behandlede områder i den afghanske historieskrivning er netop tiden under den kommunistiske leder Muhammed Najibullah 1986-92. Perioden er behandlet i to tidsskriftsartikler fra henholdsvis 1998 og 2008. Perioden op til den sovjetiske tilbagetrækning fra Afghanistan i 1989 er beskrevet af Artem Kalinovsky i *Old Politics, New Diplomacy*,¹¹ hvor tyngden lægges på fredsforhandlingerne i Geneve mellem USA og Sovjetunionen. Med udgangspunkt i kildemateriale fra arkiver i Moskva beskriver forfatteren fredsforhandlingerne set fra henholdsvis Najibullahs og den sovjetiske leder Mikhail Gorbatsjovs positioner. Det tætte bånd mellem de to statsledere resulterede i, at Najibullah anlagde en mere pragmatisk linje overfor især de religiøse kræfter i Afghanistan, hvilket skabte grundlaget for en forholdsvis fredelig periode i Afghanistan i årene 1989-92. I Fred Hallidays og Zahir Tanins *The Communist Regime in Afghanistan 1978-1992*¹² behandles i særdeleshed Najibullahs politik rettet mod national forsoning, hvilken ifølge forfatterne var et væsentligt element i, at den sovjetisk-støttede præsident kunne fastholde magten i Afghanistan. Med Sovjetunionens opløsning forsvandt den økonomiske støtte til det afghanske regime, hvilket fik det til at bryde sammen. Dette førte til et forsøg på dannelse af en mujahedinsk samlingsregering. Det viste sig dog hur-

9 Steve Coll, *Ghost Wars: The Secret History of the CIA, Afghanistan, and Bin Laden, from the Soviet Invasion to September 10, 2001* (New York 2004).

10 Gregory Feifer, *The Great Gamble: The Soviet War in Afghanistan* (New York 2009); Rodric Braithwaite, *Afgantsy, the Russians in Afghanistan, 1979-89* (Oxford 2011), p. 417.

11 Artem Kalinovsky, "Old Politics, New Diplomacy: The Geneva Accords and the Soviet Withdrawal from Afghanistan," *Cold War History*, 8 (2008), 381-404.

12 Fred Halliday and Zahir Tanin, "The Communist Regime in Afghanistan 1978-1992: Institutions and Conflicts," *Europe-Asia Studies*, 50 (1998), 1357-80.

tigt, at de forskellige tidligere modstandsbevægelser var for politisk forskellige, og i stedet for politisk samling i kølvandet på det kommunistiske styres fald bevægede landet sig ind i en borgerkrigstilstand, hvor totalt anarki med terror mod civilbefolkningen på ingen måde stod i skyggen af tiden med sovjetiske tropper i landet. Borgerkrigen 1992-96 er behandlet i den tidligere omtalte antologi af Maley samt samme forfatters værk omhandlende en historisk analyse af Afghanistans krige 1979-2002.¹³ Endvidere inddrages perioden af Rasanayagam, som er nævnt ovenfor.¹⁴ Borgerkrigstilstanden lagde kimen til og rammen for Talebanbevægelens opståen og vej til magten inden for en toårig periode. Bevægelsen og dens magtovertagelse skal dels ses som det traditionsprægede Afghanistans svar på kommunistiske reformforsøg, dels som reaktionen på lokale krigsherrers (i mange tilfælde mujahedinledere) udnyttelse af magtmonopol og efterfølgende ydmygelse af befolkningen under borgerkrigen 1992-96. Alt fra mafialignende skatteopkrævninger til voldtægt var i mange områder en del af hverdagen, og dette var om noget med til at fremme støtten til den nye puritanske bevægelse fra Kandahar.¹⁵ De centrale skikkelser i bevægelsens grundlæggelse var primært motiveret af afsky over og reaktion mod denne optræden¹⁶ – og ikke af en større politisk vision for Afghanistan som en nationalstat. Dette havde ingen i bevægelsen baggrund eller fantasi til at forholde sig til, og man opererede indledningsvis kun lokalt i Helmand- og Kandaharprovinserne. Bevægelsen fik imidlertid hurtigt vind i sejlene og blev af de lokale afghanere indledningsvis modtaget som en befrielse, der genoprettede anstændighed og retssikkerhed. Man var ikke længere overladt til den lokale krigsherres forgodtbefindende. I mange tilfælde vandt bevægelsen terræn uden kamp, hvilket er helt i tråd med den afghanske tradition, hvor man indgår aftaler med den stærkeste part for at undgå kamp.¹⁷ Dette skal naturligvis ses i lyset af, at befolkningen har levet under disse permanente krigsforhold, hvor sikkerhed for og forsørgelse af familien kommer før alt andet.

2001-2006. Reaktionen på 11. september, Operation Enduring Freedom og det demokratiske projekt

I Alex Strick van Linschoten og Felix Kuehns *An Enemy We Created* fra 2012, søger forfatterne at definere forholdet mellem Talebanbevægelsen og Al Qaeda både ud fra et historisk perspektiv og ved at følge udviklingen fra 2001 og frem til i dag. Udgangspunktet er det indledningsvise strategiske mål ved *Ope-*

13 William Maley, *The Afghanistan Wars* (Basingstoke, Hampshire og New York: Palgrave, 2002).

14 Rasanayagam.

15 James Fergusson, *Taliban: The True Story of the World's Most Feared Guerrilla Fighters* (London 2010).

16 Mansoor Moaddel, *Islamic Modernism, Nationalism, and Fundamentalism, Episode and Discourse* (Chicago, Ill. 2005), p. 448.

17 Morten Tinning og Signe Lund (red.), *The Distant War, 17 Perspectives on Afghanistan* (København 2011), p. 381.

ration Enduring Freedom (OEF), hvor bekæmpelsen af international terrorisme var hovedformålet. Det afgørende spørgsmål, som søges besvaret, er, hvorvidt Talebanbevægelsen kan beskrives som en international trussel. Det afvises og derigennem tilbagevises legitimiteten af det fortsatte internationale engagement. Argumentationen udbygges endvidere ved at dementere de, ifølge forfatterne, italesatte bånd mellem Taleban og al Qaeda. Den sikkerhedspolitiske udvikling i Afghanistan behandles helt frem til 2011, og inddragelsen af fjenden i kommende fredsforhandlinger betegnes som afgørende, hvis en tilbagevenden til start-90'ernes borgerkrig skal undgås.¹⁸ Den amerikansk ledede reaktion på 11. september er behandlet i en række af ovennævnte oversigtsværker, der i høj grad behandler OEF som en direkte følge af hændelserne i New York, hvilket vil sige, at operationen var den eneste reelle politiske mulighed for USA som svar på terrorangrebet. Til listen af relevante oversigtsværker skal tilføjes Stephen Tanner¹⁹ og Kevin Baker,²⁰ der begge forsøger at danne et overblik over den konfliktfyldte afghanske historie, lige siden Alexander den Store lagde vejen forbi for ca. 2.500 år siden. Grunden til, at begge kan anvendes i forbindelse med OEF, knytter sig til den afghanske afvisning af at udlevere Osama Bin Laden, hvilket kunne have forhindret et amerikansk angreb. For at forstå denne afvisning er afghansk kultur og selvforståelse essentielle områder, og begge dele er formet gennem konflikter, interne stridigheder såvel som udenlandske invasioner.

Det amerikanske opgør med Talebanregimet skete i samarbejde med den Nordlige Alliance,²¹ der var den eneste større politiske gruppering, som havde formålet at holde stand mod regimet i Kabul i Taleban-årene. OEF var mest af alt et modsvar til 11. september, og der lå ikke en egentlig politisk fremtidsvision for Afghanistan. Der var i høj grad tale om en militær operation med fokus på at nedkæmpe en fjende, hvilket var forholdsvis hurtigt overstået. Efterfølgende kan man tale om en slags strategisk stilstand, hvor en strategi for den fremtidige udvikling i landet søgtes kortlagt. Strategien kom til at tage udgangspunkt i en vestlig demokratimodel, hvilket blev fastholdt helt frem til 2006.²²

18 Alex Strick van Linschoten og Felix Kuehn, *An Enemy We Created: The Myth of the Taliban-Al Qaeda Merger in Afghanistan, 1970-2010* (London 2012).

19 Stephen Tanner, *Afghanistan : A Military History from Alexander the Great to the Present* (Cambridge Mass. 2009).

20 K. Baker, "War in Afghanistan. A Short History of Eighty Wars and Conflicts in Afghanistan and the North-West Frontier 1839 - 2011." (Dural Delivery Centre New South Wales 2011).

21 Bevægelsens navn er *United Islamic Front for the Salvation of Afghanistan*, men er mest kendt under det anvendte vestlige prædikat: *Den Nordlige Alliance*, hvilket skyldes bevægelsens forankring i det nordlige Afghanistan.

22 Bureau of Public Affairs Department of State. The Office of Electronic Information, "President Thanks U.S. and Coalition Troops in Afghanistan", 2006 <<http://2001-2009.state.gov/p/sca/rls/rm/2006/62310.htm>> [adgang 18-1-2013].

Stilstanden i kølvandet på opgøret med Talebanbevægelsen afløstes af Bonn-aftalen,²³ der præsenterede den internationale vision for fremtidens Afghanistan. Dette var set i bagklogskabens lys i høj grad præget af de idealistiske og utopiske demokratiske visioner, som her samlet kaldes det demokratiske Afghanistanprojekt.

Projektet var en naturlig følge af Bushadministrationens ideologisk-idealistske tilgang til amerikansk udenrigspolitik i Mellemøsten, men selvom Afghanistan var det første svar på 11. september, kom en krig mod Saddam Husseins Irak – bl.a. jævnfør den daværende amerikanske udenrigsminister, Colin Powell allerede på dagsordenen umiddelbart efter al Qaedas terrorangreb.²⁴ Irakkrigen og den efterfølgende besættelses påvirkning på engagementet i Afghanistan blev snart afgørende. Det amerikanske opgør med Saddam Hussein sugede både international fokus og militære og civile resurser til sig.²⁵ Meget lidt blev efterladt til genopbygningen af Afghanistan.

Den militære indsats under begge invasioner skete i rammen af de teknologibaserede amerikanske militære doktriner om *Center of Gravity*²⁶ og *Effects-based Operations*,²⁷ hvor en hurtig og voldsom overlegen militær våbenanvendelse og anden indsats mod modstanderens centrale kapaciteter ville afvæbne ham og derigennem skabe rum og mulighed for en fredelig og demokratisk udvikling.

Forskningen omhandlende demokratiseringsprojektet i årene 2006-2009, herunder særligt tilgangen til Talebanbevægelsen, var præget af den pakistanske forfatter Ahmed Rashid, der gennem sit indgående kendskab til landets historie argumenterede for, at det internationale samfund i højere grad skulle fokusere på den civile genopbygning frem for våbenanvendelse. Dette sagdes at indbefatte en mere forhandlende linje overfor Taleban, hvis moderate kræfter skulle have præget bevægelsen i en sådan grad, at den skulle være klar til at gå til forhandlingsbordet.²⁸ Dette er ligeledes argumentationen i James Fergussons fremstilling

23 UN, "AGREEMENT ON PROVISIONAL ARRANGEMENTS IN AFGHANISTAN (Bonn-Agreement)," *UN*, 2001 <<http://www.un.org/news/dh/latest/afghan/afghan-agree.htm>> [adgang 3-6-2014].

24 Christopher D. O'Sullivan, *Colin Powell: American Power and Intervention from Vietnam to Iraq* (Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, 2009).

25 Sandy Gall, *War against the Taliban: Why It All Went Wrong in Afghanistan* (London: Bloomsbury, 2013); Frank Ledwidge, *Losing Small Wars: British Military Failure in Iraq and Afghanistan* (New Haven: Yale University Press, 2011).

26 Bl.a. Antulio Joseph Echevarria and Army War College (U.S.). Strategic Studies Institute, "Clausewitz's Center of Gravity Changing Our Warfighting Doctrine--Again!," 2002 <<http://purl.access.gpo.gov/GPO/LPS23661>> [adgang 1-5-2013].

27 Bl.a. Paul K. Davis, *Effects-Based Operations a Grand Challenge for the Analytical Community*. (Santa Monica 2002); Charles M. Kyle, "RMA to ONA: The Saga of an Effects-Based Operation," *Combined Arms Research Library Digital Library*, 2008 <<http://cgsc.contentdm.oclc.org/u?/p4013coll3,2400>> [adgang 1-5-2013].

28 Ahmed Rashid, *Descent into Chaos, the World's Most Unstable Region and Threat to Global Security* (London 2009), p. 498; *Taliban, the Power of Militant Islam in Afghanistan and beyond*, rev. udg. (London 2010), p. 319.

af Taleban, hvor historik og nuværende forhold kobles sammen til en argumentation, der har til hensigt at moderere den vestlige perception af den islamistiske bevægelse.²⁹

Som det påpeges i en rapport fra Dansk institut for internationale studier (DIIS) i 2006,³⁰ eksisterer der i Afghanistan et grundlæggende uofficielt lokalt traditionsbaseret ledelsesniveau. Forståelsen af traditionalismebegrebet er utvivlsomt af afgørende betydning i forhold til institutionsopbygningen og magtstrukturen i Afghanistan, og denne rapport brug af begrebet skal ansues ud fra følgende forklaring: Tradition anses som den eneste fælles referenceramme for indbyggerne, og landsbyens ældre og lokale mullaher er ofte eneste kilde til indlæring for børn og unge. Endvidere indbefatter denne struktur et fasttømret hierarki, hvor et ældreråd oftest har en rådgivende (bestemmende) funktion i landsbyen. Ydermere hersker der en fastlagt rollefordeling mellem mænd og kvinder, som i vestligt perspektiv er kvindeundertrykkende. Denne fastintegrerede traditionalisme kan med fordel ansues som et ideologisk omdrejningspunkt, hvor en implementering af vestligt demokrati bliver anskuet som et opgør med den afghanske kultur og tradition, og herigennem næres anti-vestlige og anti-amerikanske reaktioner i den afghanske befolkning. I mange tilfælde bliver disse strømninger anskuet som oprørstendenser, der danner grundlag for Talebanbevægelsens virke, hvilket fejlagtigt fører til den slutning, at fjenden alene udgøres af den islamistiske bevægelse. Grundlæggende deles traditionalismeopfattelsen af et bredt udsnit af afghanerne – herunder både regeringen, den tidligere Nordalliance, samt Taleban-lederen Mullah Omar og dennes støtter. Et historisk tilbageblik på det sovjetiske engagement i landet fra 1979-89 illustrerer dette. Her søgte de afghanske kommunister med sovjetisk støtte at reformere landet gennem uddannelse, ligestilling og sekularisering – en reformproces, der mødte massiv modstand i landsbyerne.

For forløbet ville det have været ønskeligt, hvis en forståelse havde vejledt det idealistiske demokratiprojekt i Afghanistan i årene fra 2001 til 2006. Så ville man have erkendt og kunne have taget højde for, at mange af reformerne var identiske med de kommunistiske forsøg på at modernisere landet.³¹ Fælles for de to forsøg var en naiv forventning om høj implementeringshastighed, hvilket kun styrkede intensiteten og effektiviteten af den afghanske reaktion og derigennem styrkede oprørsbevægelserne. Projektet medførte endvidere indenrigspolitiske problemer i NATO-landene, hvor man fra politisk side fastholdt illusionen om, at noget, der lignede Vesten, hurtigt kunne gennemføres i Afghanistan.

29 James Fergusson, *Taliban : The True Story of the World's Most Feared Guerrilla Fighters* (London 2010).

30 Peter Dahl Thruelsen, *Nationsbygning i Afghanistan, trusler og udfordringer* (København 2006).

31 David Vestenskov, "Supermagternes Sammenstød," *1066*, 42 (2012), 30-41.

2006-2014. Oprørsbekæmpelse, stabilitet og tilbagetrækningsforløb.

Fra 2006 ændrede NATO's engagement i Afghanistan hurtigt karakter. Efter at årene 2001-2005 havde vist, at problemerne ikke løste sig selv gennem et relativt lavt troppeniveau, der for alliancens vedkommende primært koncentrerede sig om Kabul, introducerede de amerikanske landstyrker – hæren og marinekorpset – over det efterfølgende par år en operativ doktrin for oprørsbekæmpelse, "counterinsurgency" (COIN), der med en vis operativ succes var blevet afprøvet i Irak.³² COIN-doktrinen var i høj grad inspireret af forfatterne David Galula³³ og Robert Grainger Ker Thompson³⁴ og deres arbejde med COIN i 1960'erne i relation til fransk og britisk oprørsbekæmpelse i henholdsvis Algeriet og Malaysia. Da implementeringen af doktrinen i Afghanistan og Irak viste sig ikke at løse konflikterne hurtigt på det strategiske og politiske niveau, opstod en litteratur, der søgte at identificere og forklare, hvorfor doktrinen havde fejlet i Afghanistan og Irak. Gian Gentiles *Wrong Turn*³⁵ er i høj grad et opgør med opfattelsen af, at COIN kan løse konflikter på den korte bane. Gentile, der har en militær baggrund og praktisk erfaring fra Afghanistan, argumenterer for, at COIN kun kan virke, hvis indsatsen ikke kun varer i år, men derimod i generationer. Med andre ord skulle NATO's tilstedeværelse i Afghanistan have en permanent karakter, før strategien ville kunne lykkes. Douglas Porchs *Counterinsurgency. Exposing the Myths of the New Way of War*³⁶ leverer en kritik af anvendelsen af COIN ud fra en moralsk vinkel. Han gennemgår COIN-operationer i historien fra Lawrence of Arabia og frem til Afghanistan, hvor myten om COIN-integreringen af det positive princip – om at virke gennem "hearts and minds" – analyseres med det formål at fastslå, at det blot er endnu en måde at forsvare krigens væsen, som altid inkluderer død og ødelæggelse.

I Thomas Henriksens *Afghanistan, Counterinsurgency, and the indirect Approach*³⁷ argumenteres der ligeledes for, at strategierne i henholdsvis Afghanistan og Irak har været utilstrækkelige. Endvidere er rapporten interessant i forhold til identifikationen af to forskellige COIN-tilgange: 1) *Big and direct* 2) *Small and indirect*. Definitionerne på disse tilgange bygger dels på omfanget af de tilgæn-

32 FM 3-24 (MCWP 3-33.5), ARMY FIELD MANUAL 3-24: COUNTERINSURGENCY (15 DEC 2006); United States Government US Army, Field Manual FM 3-24.2 (FM 90-8 FM 7-98) Tactics in Counterinsurgency April 2009 p. 298 <<http://www.amazon.com/dp/1478371161>>.

33 (Galula & Nagl, 2006. Se endvidere biografien om Galula for at forstå tankerne bag konstruktionen af hans COIN-model. Cohen & Nagl, 2012;)

34 Robert Grainger Ker Thompson, *Defeating Communist Insurgency; the Lessons of Malaya and Vietnam* (New York 1966).

35 Gian P. Gentile, *Wrong Turn: America's Deadly Embrace of Counterinsurgency*, (New York 2013), pp. 113–42.

36 Douglas Porch, *Counterinsurgency: Exposing the Myths of the New Way of War* (New York 2013).

37 Thomas H. Henriksen, *Afghanistan, Counterinsurgency, and the Indirect Approach* (Hurlburt Field, Fla. 2010).

gelige resurser – *big* eller *small* – dels på anvendelsen af personel, som strækker sig fra diverse støttefunktioner indenfor rådgivning og uddannelse-træning til brug af deciderede kamptropper – *indirect* eller *direct*. I rapporten argumenterer forfatteren for, at fremtidens militære konflikthåndtering i høj grad vil tage udgangspunkt i *small and indirect* grundet Irak- og Afghanistankrigens begrænsende effekt på den politiske appetit for større operationer samt den vedblivende reduktion af de vestlige landes forsvarsbudgetter.

Bing Wests *The Wrong War*³⁸ argumenterer ligeledes for, at det amerikanske engagement i Afghanistan og Irak i langt højere grad skulle have været baseret på rådgivning og støtte. I bogen argumenteres der for, at udenlandske kamptropper kun forværrer konflikten, og at Vesten skal lade afghanere og irakere udkæmpe deres egne kampe.

Den langvarige korrespondent i området, Carlotta Gall, søger i *The Wrong Enemy*³⁹ at henlede opmærksomheden på Pakistans rolle fra det amerikanske svar på 9/11 og frem til i dag. Det pakistanske militær, og i særdeleshed den pakistanske efterretningstjeneste *Inter-Services Intelligence* (ISI), har gennem hele konflikten holdt hånden under dele af både oprørsbevægelserne (herunder Taliban) samt terrorbevægelser som al Qaeda samtidig med, at landets militær er en af de største modtagere af økonomisk støtte fra USA. Der argumenteres for, at USA dermed støtter den største eksportør af militant islamisme sideløbende med, at den bekæmpes. Dette skaber selvsagt frustrationer i Afghanistan, hvilket forfatteren giver talrige eksempler på.⁴⁰ I forhold til COIN er der en række eksempler i bogen på, hvorledes amerikanske operationer på et mangelfuldt efterretnings- og kulturelt forståelsesgrundlag havde en negativ indvirkning på den afghanske civilbefolkningens tillid til de udenlandske tropper. Gall beskriver dog også Talibanbevægelsens ofte brutale metoder i forhold til at tvinge civilbefolkningen til at samarbejde, hvilket har resulteret i en voksende antipati mod bevægelsen. Slutteligt evalueres selve oprørsbekæmpelsen, der gennem de seneste tre år har bevæget sig i den rigtige retning, men samtidig argumenteres der for, at den vestlige tilbagetrækning sker for tidligt og kan medføre tilbageslag for den positive udvikling.

Den britiske journalist Sandy Galls oversigtsværk om Afghanistan ligger i sin konklusion på næsten samme linje. Den understreger, udover en historisk gennemgang fra 1970-2011, at manglende vestlig forståelse for regionens hovedaktører bliver understreget som det centrale problem. Den konfliktfyldte udvikling i Afghanistan er en del af det sikkerhedspolitiske spil mellem Pakistan og Indien, hvor især ISI's skjulte støtte til islamistiske bevægelser konstant undergra-

38 Bing West, *The Wrong War: Grit, Strategy, and the Way out of Afghanistan* (New York 2011), p. 307.

39 Carlotta Gall, *The Wrong Enemy: America in Afghanistan, 2001-2014*, (Boston 2014).

40 Dette ligger i tråd med forfatterens feltstudie. David Vestenskov, *The Afghan Way* (København 2013), men også i forhold til afghanske politikere og forskere, som han har interviewet i andre sammenhænge. Fjendebilledet i Afghanistan har altid Pakistan som omdrejningspunkt.

ver fredsprocessen, hvilket underbygges af en argumentation omhandlende den amerikanske finansiering af de pakistanske sikkerhedsstyrker. Dette leder derfor ligeledes frem til en konklusion om, at USA indirekte finansierer sine egne fjender. Et andet væsentligt aspekt er Irakkrigens (2003) betydning for genopbygningen af Afghanistan, da krigen mod Saddam Hussein bandt hovedparten af de resurser, der skulle have været anvendt i genopbygningsprocessen, til en anden krig. Gennem disse to hovedargumenter søger Gall at tegne et billede af, hvorfor det er gået så galt i Afghanistan.⁴¹

Losing small wars af Frank Ledwidge,⁴² der er tidligere officer i den britiske hær og efterfølgende blev civil rådgiver i Helmandprovinsen ved et af de støttehold, *Provincial Reconstruction Teams*, der blev etableret for at stabilisere Afghanistan uden for Kabul, anlægger en kritisk vinkel på den britiske hærs *comprehensive approach* i Helmandprovinsen. Kritikken tager udgangspunkt i dårlig ledelse på det operative plan, hvilket følgelig leder til dårlig rådgivning på det strategiske niveau. Ledwidge argumenterer for en revolution inden for det militære uddannelsessystem, der dels indbefatter en kraftig reduktion af det britiske officerskorps, dels en større implementering af civile aspekter i uddannelsen af topofficerer. Forudsætningen for argumentationen er en accept af forfatterens tese, at den militære operation har været en total fiasko på grund af, at den britiske hær blev sendt på en mission, som den på ingen måde var trænet til at udføre. Selvom monografien er udgivet i 2011, bygger det empiriske materiale (forfatterens egne oplevelser) på perioden før 2009, hvor demokratiseringen af Afghanistan stadig var en væsentlig del af det strategiske slutmål.

Den britiske strategi i Helmandprovinsen i forhold til COIN bliver ligeledes kritiseret af David Ucko i flere fremstillinger.⁴³ Overordnet betegnes det britiske troppeantal i provinsen som værende alt for spinkelt til at sikre effektiv COIN. Endvidere kritiseres det, at man fra britisk side ikke anede, hvad man gik ind til i Helmand – særligt i relation til de lokale forhold og opiumsproduktionen. Ucko har gennem flere publikationer kritiseret politiske beslutningstagere og den militære ledelse for at anvende COIN som en "let" og mindre resursekrævende strategi, hvilket er en graverende misforståelse af oprørsbekæmpelse som strategisk og operativt virkemiddel. COIN kræver store finansielle og personelle resurser og frem for alt tålmodighed.

41 Sandy Gall, *War Against the Taliban: Why It All Went Wrong in Afghanistan* (London 2012).

42 Frank Ledwidge, *Losing Small Wars: British Military Failure in Iraq and Afghanistan* (Yale 2012).

43 David H. Ucko, "Counterinsurgency in El Salvador: The Lessons and Limits of the Indirect Approach," *Small Wars & Insurgencies*, 24 (2013), 669–95; David Ucko, *Counterinsurgency in Crisis: Britain and the Challenges of Modern Warfare*, (New York 2013); Ucko har også analyseret det amerikanske forsvars omstillingsproces i forhold til at imødegå fremtidige oprørstrusler i internationale konfliktområder i: David Ucko, *The New Counterinsurgency Era. Transforming the U.S. Military for Modern Wars* (Washington, D.C. 2009).

For en mere operativ og konkret tilgang til arbejdsopgaverne for de udsendte soldater er Anne-Cathrine Riebnitzskys fremstilling fra 2010: *Kvindernes Krig* et udtryk for en idealistisk tilgang til indsatsen. Værket lægger særligt vægt på de afghanske kvinders forhold, som er blevet klart forbedret under NATO-tilstedeværelsen. Gennem en personlig fortælling bliver konkrete projekter søgt perspektiveret ind i en større strategisk ramme, og det diskuteres, hvorvidt både den militære og den civile indsats i landet bidrager positivt eller negativt til genopbygningen af Afghanistan.⁴⁴ I samme række af danske operative tilgange kan nævnes Kim Hundevadts *I morgen angriber vi igen*⁴⁵ og Lars Johannesens *De danske Tigre*.⁴⁶ Begge fremstillinger beskriver den operative hverdag for de danske soldater, der ofte finder sig selv i et ganske andet miljø end den politiske udlægning af krigen i et strategisk perspektiv har vist. Soldaternes – i dette tilfælde de danske – egen historie er et uundværligt kildebidrag i forhold til historieskrivningen. Fra mit eget feltstudie i de militære lejre i Helmand-provinsen,⁴⁷ hvor den fremtidige bæredygtighed af de afghanske sikkerhedsstyrker var omdrejningspunktet, var dette et genkendeligt fænomen. Samtidig viser studiet dog, at der er skabt en række positive resultater ved at flytte fokus fra Vestens visioner for landet til afghansk bæredygtighed.

Fjendebilledet i Afghanistan er ligeså fragmenteret som landets befolknings sammensætning. Som oftest er fjenden blevet beskrevet som Talebanbevægelsen, hvilket på ingen måde er dækkende, da der ikke er tale om en samlet homogen bevægelse. Bevægelsen, der sad på magten i det meste af Afghanistan 1996-2001, eksisterer ikke længere. For at forstå denne udvikling kan artiklen *The Taliban at war: inside the Helmand insurgency, 2004–2012*⁴⁸ anvendes, hvor synspunkter fra bevægelsen selv indgår i den overordnede analyse. Af andre med særlig kendskab til bevægelsens udvikling skal Michael Semple⁴⁹ nævnes. Han understreger og nuancerer billedet af Taleban, på baggrund af sine feltstudier. Bevægelsen repræsenterer et værdisæt – afghansk traditionalisme – hvilket skal forstås i en fremtidig politisk løsning, såfremt den skal være langtidsholdbar.

I takt med at danske soldater mistede livet, oprørskampene fortsatte, og korrupsionsskandaler i det afghanske statsapparat kom frem, fulgte en række fremstillinger, der kritiserede både den danske og den internationale indsats for at

44 Anne-Cathrine Riebnitzsky, *Kvindernes Krig*, (København 2010), p. 286.

45 Kim (Forfatter) Hundevadt and Elisabet Svane (Redaktør), *I morgen angriber vi igen. Danmarks krig i Afghanistan* (København 2009), p. 282.

46 Lars Ulslev Johannesen, *De Danske Tigre: Med livet som indsats i Afghanistan* (København 2008), p. 283.

47 Vestenskov, *The Afghan Way*.

48 Theo Farrell og Antonio Giustozzi: "The Taliban at war: inside the Helmand insurgency, 2004–2012", *International Affairs* 89: 4 (2013) p. 845–871. Begge forfattere har leveret omfattende bidrag til forståelse af situationen og mulighederne i Afghanistan.

49 Michael Semple (et al.), *Taliban Perspectives on Reconciliation* (London, Royal United Services Institute, 2012) <https://www.rusi.org/downloads/assets/Taliban_Perspectives_on_Reconciliation.pdf> [adgang 4-6-2014].

have for lidt civil tyngde og et alt for stort fokus på den militære sikkerhedsskabelse. Litteraturen omfatter rigelige bidrag til denne tese. Herhjemme er Marcus Knuths *Soldat og diplomat*⁵⁰ det seneste eksempel. Denne fremstilling inddrager forfatterens erfaringer både som soldat og diplomat i tiden 2008-11. Det er dog vigtigt at forstå, at denne litteratur ikke opfattes som forskningsbaseret historisk skrivning, men som kilder til en senere sådan. Dette er ligeledes tilfældet med den journalistiske debatbog, *Et land i krig*,⁵¹ som søger at afdække den aktivistiske danske udenrigspolitik i årene 2001-2011. På samme måde må Mikkel Vedby Rasmussens *Den gode krig?*⁵² ses som et personligt debatindlæg om Afghanistanens nytte og konsekvenser.

Afsluttende bemærkninger

I det foregående er det forsøgt at give en historiografisk oversigt over den sikkerhedspolitiske og historiske udvikling i Afghanistan gennem de seneste fire årtier med en særlig vægt på årene 2001-2014. Da dette forskningsområde stadig udvikler sig, vil der fortsat komme fremstillinger på mere eller mindre solidt forskningsgrundlag i de kommende år. Hensigten med denne artikel har ikke været at afdække alle grene af den historiske litteratur, men derimod at give forskere og andre interessenter et startpunkt for læsning.

Mange af de her nævnte bøger og artikler er skrevet samtidig med, at konflikten i Afghanistan udviklede sig. Det har både haft fordele og ulemper. Forfatterens muligheder for at opsøge egne kilder og få ny viden fra diverse medier har været nærmest uanede. Mange fremstillinger er primært blevet kilder til forfatterens politiske overbevisning og engagement. Den manglende distance i form af tid har medført, at både kritik og støtte for en politisk strategi eller en militær operation ofte er blevet afvejet ud fra sideløbende hændelser, og har af naturlige årsager ikke kunnet bygge på viden om senere resultater og virkninger. Dette skal læseren som altid have som udgangspunkt.

Der vil i sagens natur være værker og artikler, som ikke er inddraget i historiografien. Som altid har forfatteren måttet foretage et subjektivt valg. Valget af titler er styret af ønsket om at dække de dele af emnet, der først og fremmest er relevante ud fra en bred opfattelse af, hvad der er af militærhistorisk interesse. Den afghanske historie fra 1979 og frem til 2001 kan inddeles i tre hovedperioder. Den første omhandler den sovjetiske intervention, hvor forskningen efter adgangen til arkiverne i Moskva har gjort op med tesen om, at Sovjetunionens motiver ved interventionen var geostrategiske. Sovjetunionen ønskede fremfor alt stabilitet i regionen og frygtede, at et islamistisk Afghanistan kunne sprede sig over

50 Marcus Knuth, *Soldat Og Diplomat: Mine tre år i Afghanistan*, Gyldendal (København 2014).

51 Jacob Svendsen m.fl., *Et land i krig. Hvordan Danmark blev krigsførende - og politikere og generaler famlede i blinde*. (København 2012), p. 703.

52 Mikkel Vedby Rasmussen, *Den gode krig?* (København 2011).

de sovjetiske grænser til de muslimske mindretal. Den anden periode er den tit oversete afghanske borgerkrig 1992-1996, hvor den manglende homogenitet i det afghanske samfund nærrede konflikten. Særligt for civilbefolkningen i de større afghanske byer står denne periode som den værste, dels på grund af tab, dels på grund af de fysiske ødelæggelser. Denne periode efterfulgtes af Talebanbevægelsens islamistiske styre, som for mange afghanere indledningsvis startede som en befrielse fra borgerkrigens korrupte krigsherrer, derefter – ikke mindst i byerne – endte med at blive set som ideologisk drevet statsterror, hvor et mindretal søgte at ændre civilbefolkningens dagligdag gennem påbud og ekstreme straffe.

Perioden efter Talebanregimets fald er inddelt i to perioder. Fra 2001-2006 kom Afghanistan efter den indledende succesfulde amerikanske Operation Enduring Freedom til at stå i skyggen af Irakkrigen. Denne nedprioritering havde særdeles negative konsekvenser for både sikkerhed og genopbygning. Fra 2004 begyndte forskellige oprørsbevægelser – herunder Taleban – at vende styrket tilbage fra Pakistan, og behovet for yderligere tilstedeværelse af vestlige kamp-tropper steg betydeligt. Dette skete snart inden for rammen af en ny doktrinær ramme for indsatsen i Afghanistan, oprørsbekæmpelse (COIN). Ved at trække på et halvt århundrede gamle teoretikere og den umiddelbare succes i Irak ændredes fokus fra at nedkæmpe fjenden til at vinde civilbefolkningen. Dette skift medførte mange komplikationer og udstillede især de vestlige politiske beslutningstagers manglende forståelse for selve COIN-teorien og for, hvad den indebar for karakteren og varigheden af deres civile og militære engagement. Den var ligesom andre doktriner ikke en "silver bullet", der hurtigt og økonomisk kunne sikre en sejr. Selvom det afghanske samfund på mange måder har oplevet fremgang på forskellige fronter, er tingene ikke gået hurtigt nok for de vestlige befolkninger, hvilket har influeret historieskrivningen.

Dette er i særdeleshed eksemplificeret i debatten mellem de tidligere omtalte to COIN-skoler, hvor læring for fremtidens konflikter er det centrale mål. Forfatteren vil tillade sig at lade den del af debatten afslutte denne oversigt over historieskrivningen i Afghanistan gennem fire årtier med et citat, der tager udgangspunkt i denne debat:

*"John Nagl may be right when he says that in the future the American army and other government agencies will be able to build and "change entire societies"... But it won't be done on the cheap in a handful of years; it will be measured in generations."*⁵³

53 Gentile, p. 134.

Forfatterliste

Kevin Baker

Visiting Fellow på Australian Defence Force Academy, University of New South Wales. Baker har en mastergrad i Økonomi og Teologi og har besiddet akademiske stillinger i Australien, Tyskland og Kina.

Rodric Quentin Braithwaite

Tidligere Britisk diplomat og ambassadør i Moskva (USSR 1988-1991 og Rusland 1991-1992). Uddannet ved Cambridge. Braithwaite er fast skribent ved *The Independent* og var en af de første vestlige personer, der fik adgang til arkiverne i Moskva.

Steve Coll

Journalist og dekan ved Columbia Journalism School. Tidligere præsident for New America Foundation og journalist for *The New Yorker*. Tidligere redaktør ved *Washington Post*. Modtager af to Pulitzer-priser.

Theo Farrell

Professor i Moderne Krig og leder af Department of War Studies, King's College London. Farrells forskning har centreret sig om krigen i Afghanistan, og han har i samme forbindelse udført konsulentarbejde for ISAF og den britiske regering.

Gregory Feifer

Europa-redaktør på *Global Post*. Master's degree fra Harvard University. Feifer er ekspert på Ruslandområdet. Tidligere korrespondent ved *Radio Free Europe* i Prag. Feifer har udover den sovjetiske intervention i Afghanistan beskæftiget sig med russisk sikkerhedspolitik under Putin.

James Fergusson

Freelance journalist, tidligere tilknyttet *The Independent*. Fergusson har rapporteret og skrevet intensivt om Afghanistan med et særligt fokus på Talebanbevægelsen. Fergusson argumenterer for en forhandlingsløsning med Talebanbevægelsen i Afghanistan.

Carlotta Gall

Datter af Sandy Gall. Journalist, *New York Times*. Har siden 2001 boet i Afghanistan i lange perioder. Gall har gennem sine ophold i landet interviewet både oprørsledere, efterretningsfolk og utallige civile afghanere. Gall er særlig kritisk overfor allianceforholdet mellem USA og Pakistan.

Henderson Alexander "Sandy" Gall

Skotsk journalist, forfatter og tidligere 'presenter' ved ITN (Independent Television News). Gall har rapporteret meget fra Afghanistan og har blandt andet præsenteret tre dokumentarer under den sovjetiske krig i Afghanistan. Uddannet fra Aberdeen University. Gall er kritiker af den strategiske håndtering af både Irak og Afghanistan, hvor store styrker ikke har været i stand til at nedkæmpe relativt små oprørsbevægelser.

David Galula

Fransk officer og en af hovedarkitekterne i forhold til udvikling af COIN teori og praksis. Galulas værk bygger på hans militære og akademiske erfaringer fra Algeriet, Indokina og Grækenland. Sluttede sin karriere som research associate ved Center for International Affairs, Harvard University.

Gian P. Gentile

Oberst og Professor i Historie ved US Military Academy, West Point. Ph.d. i historie fra Stanford University. Gæsteforelæser ved Council on Foreign Relations. Gentile er kritiker af USA's COIN strategi.

Antonio Giustozzi

Visiting Professor ved Department of War Studies, King's College London og Visiting Fellow ved London School of Economics. Ph.d. i International Relations fra LSE. Tjeneste ved UNAMA fra 2003-4 og hyppig besøgende i Afghanistan, hvor han stadig leder en række projekter.

Fred Halliday

Irsk forfatter og akademiker. Uddannet fra Queen's College, Oxford. Doktorgrad fra London School of Economics, hvor han efterfølgende blev tilknyttet som Professor of International Relations. Halliday har rejst meget i Mellemøsten og Afghanistan, og han har interviewet flere religiøse ledere og oprørere.

Lars Halskov

Journalist uddannet fra Journalisthøjskolen i Aarhus. Halskov har arbejdet for Ritzaus Bureau, Berlingske Tidende og Politiken.

Thomas H. Henriksen

Senior fellow ved Stanford University's Hoover Institution samt US Joint Special Operations University. Henriksen er ekspert i oprørskrige og amerikansk sikkerhedspolitik og -strategi i forhold til "rogue states" og "terrorist havens". Henriksen er en fortaler for fremtidige COIN-operationer i mindre format på støtte- og rådgivningsniveau.

A.Z. Hilali

Professor i International Relations og formand for Department of Political Science ved University of Peshawar (Pakistan). Hilali anlægger en kritisk vinkel i forhold til den mangeårige amerikanske finansielle støtte til det pakistanske militær.

Kim Hundevadt

Dansk journalist, forfatter og foredragsholder. Tidligere journalist ved Morgenavisen Jyllands-Posten 1995-2008. Nu ansat ved JP/Politikens Forlagshus. Hundevadt har fulgt krigen i Afghanistan på tæt hold, besøgt fronten og interviewet danske soldater og lokale afghanere.

Artemy Kalinovsky

Assistant Professor i Østeuropæiske studier ved University of Amsterdam og Visiting Fellow ved London School of Economics, hvorfra han også har sin ph.d. i International Historie. Kritiker af genopbygningsprocessen i Afghanistan særligt i forhold til, at Vesten ikke har anvendt de sovjetiske erfaringer på samme område.

Nagieb Khaja

Dansk journalist uddannet ved Syddansk Universitet. Khaja er ved to lejligheder blevet indstillet til Cavlingprisen. Khaja er en af de få danskere, der har foretaget interviews med Taliban, og han har et særligt fokus på krigens konsekvenser for civilbefolkningen.

Marcus Knuth

Seniorrådgiver for Udenrigsministeriet og uddannet kaptajn ved Garderhusarregimentet. MA i administration fra Harvard. Udsendt til Afghanistan i 2008 (Armadillo og Sandford), og efterfølgende som rådgiver for Udenrigsministeriet. Knuth mener, at den civile indsats i Afghanistan har været underprioriteret.

Felix Kuehn

BA i arabisk og udviklingsstudier fra School of Oriental and African Studies, London University. Bosat i Kandahar. Har rejst og boet i Mellemøsten adskillige år og taler flydende arabisk. Kuehn grundlagde sammen med Strick van Linschoten AfghanWire.com i 2006 (en online platform for lokale Afghanske medier).

Frank Ledwidge

Advokat og tidligere officer. Ledwidge har gjort tjeneste på Balkan, i Irak og Afghanistan. Ledwidge er i dag fast skribent ved The Guardian foruden sit selvstændige virke som stabiliseringskonsulent – blandt andet i Afghanistan fra 2007-2008. Ledwidge stiller sig særlig kritisk overfor den militære ledelse i den britiske hær samt uddannelsen af engelske officerer.

William Maley

Professor og leder af Asia-Pacific College of Diplomacy ved Australian National University. Ekspert i moderne afghansk politik og udfordringer i forbindelse med politisk transition. Observatør ved afghanske valg 2004, 2005, 2009. Mener overordnet, at den afghanske traditionalisme og islamisme er blevet smedet gennem de mange udenlandske interventioner.

John A. Nagl

Pensioneret Oberstløjtnant og ekspert i counterinsurgency. Tidligere præsident for Center for a New American Security. DPhil i International Relations fra Oxford University. Medforfatter til General Petraeus' COIN feldmanual (Field Manual 3-24). Fortaler for COIN som virkemiddel i internationale brændpunkter.

Douglas Porch

Militærhistoriker og Professor of National Security Affairs ved Naval Postgraduate School. Ph.d. fra Cambridge University. Tidligere professor i strategi ved Naval War College og gæsteforelæser ved Marine Corps University. Kritiker af anvendelsen af COIN gennem historien, som han mener er blevet unødigt idealiseret som human krigsførelse.

Angelo Rasanayagam

Direktør for FN's flygtningekontor i Peshawar (UNHCR). Rasanayagam har tidligere været Chief of Mission for FN i Iran og andre steder.

Ahmed Rashid

Korrespondent for *Far Eastern Economic Review* og *Daily Telegraph*. Her rapporterer han om Central Asien med særligt fokus på Pakistan og Afghanistan. Rashid mener, at de regionale landes manglende inddragelse i Afghanistan-krigen blokerer for en holdbar fredsløsning.

Anne-Cathrine Riebnitzsky

Sprogofficer og forfatter, uddannet ved Forfatterskolen i København. Udsendt i 2007 til Afghanistan først som soldat (kaptajn) og derefter som rådgiver for Udenrigsministeriet. "Kvindernes krig" beskriver hendes erfaringer fra 2007-2009 med afghanske kvinder, hvor hun beskriver og argumenterer for, hvorledes en række projekter har skabt en positiv udvikling for de afghanske kvinders plads i samfundet.

Alex Strick van Linschoten

Ph.d.-studerende ved King's College London (War Studies Department). Tidligere freelance journalist. Ekspert i Taliban med speciale i bevægelsens identitet. Strick van Linschoten har boet flere år i Afghanistan.

Jacob Svendsen

Forsvarsredaktør på Politiken og mangeårig journalist med særlig ekspertise i forsvarspolitik.

Zahir Tanin

Permanent Repræsentant til FN for Afghanistan. Tidligere journalist og redaktør for BBC. Før det var Tanin research fellow i International Relations ved London School of Economics. Vicepræsident til United Nations General Assembly fra 2008-2009.

Stephen Barrett Tanner

Freelance forfatter og militærhistoriker. Tanner er uddannet fra Yale University og har gjort tjeneste i det amerikanske udenrigsministerium. Under 2. Verdenskrig gjorde Tanner tjeneste ved US special forces i Italien.

Peter Dahl Thruelsen

Ph.d., fra Forsvarsakademiet og Københavns Universitet. Har gjort tjeneste i Forsvaret og har været udsendt ved flere lejligheder blandt andet til Bosnien og Kosovo. Thruelsen har i sin forskning lagt særlig vægt på begrebet *comprehensive approach*, hvilket efter hans mening manglede i perioden 2001-2008. Han mener, at det entydige militære fokus i perioden skabte yderligere fjender blandt civilbefolkningen.

David H. Ucko

Lektor ved King's College London. Har dedikeret store dele af sin forskning til *Counterinsurgency* og det britiske engagement i henholdsvis Afghanistan og Irak 2001-2014. Ucko argumenterer for, at COIN som koncept er blevet undervurderet af vestlige politikere, der har anset det som den lette løsning.

Lars Ulslev Johannesen

HR Manager hos Netcompany og tidligere konsulent i HR. Tidligere linjeofficer i hæren. Fra 2005 chef for 1. Lette Opklaringseskadron i Afghanistan.

Mikkel Vedby Rasmussen

Professor MSO ved Center for Militære Studier. Tidligere seniorforsker ved DIIS. Ph.d. fra KU og MSc i International Relations fra London School of Economics.

Mohammad Yousaf

Brigadegeneral. Tidligere leder af ISI's Afghan Bureau og dermed de facto leder af Mujahideen under den sovjetiske invasion af Afghanistan. Yousaf var nøglefigur i ISI i forbindelse med eksporten af våben fra Pakistan til Afghanistan under krigen. Yousaf kritiserer i sin bog det manglende amerikanske engagement efter den sovjetiske tilbagetrækning i 1989.

Bing West

Forfatter, nøgleembedsmand under Ronald Reagan i forsvarsministeriet og med en baggrund i det amerikanske marinekorps. Har udgivet en række bøger omhandlende amerikansk sikkerhedspolitik i Afghanistan og Irak. West mener grundlæggende ikke, at amerikanske tropper skal udkæmpe krige på den anden side af jorden, og at militære engagementer skal begrænses til rådgivning og støt-tefunktioner.